

Ἡ ἐκ δραχμῶν 50.000 διατεθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πίστωσις διετέθη ἐξ ὀλοκλήρου, ἀγορασθέντων, πρωτοβουλία τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Λεξικοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Καλιτσουνάκη, 315 τόμων ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων. Ἠγοράσθησαν ἐπίσης 9 τόμοι Λεξικῶν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς καὶ ἄλλων ξένων γλωσσῶν, ὡς καὶ 11 τόμοι τῶν ἐτῶν 1951-1963 τῆς σειρᾶς τοῦ περιοδικοῦ «Glossa». Τέλος ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Λεξικοῦ ἀπέκτησεν ἐκ διαφόρων δωρεῶν 21 τόμους Λεξικῶν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ξένων γλωσσῶν, 40 τόμους βιβλίων καὶ 10 τόμους περιοδικῶν ποικίλου περιεχομένου.

Β'. Μεταβολαὶ εἰς τὸ προσωπικόν.—Κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ 35ετίας Νόμου ἀπεχώρησε πρὸ τετραμήνου τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Λεξικοῦ ὁ τέως διευθυντῆς αὐτοῦ κ. Ἰωάννης Καλλέρης. Ὁ κ. Καλλέρης ἐργάσθη εἰς τὸ Λεξικὸν ἐπὶ μίαν εἰκοσαετίαν, ἀπὸ μὲν τοῦ 1944-1955 ὡς συντάκτης, ἔκτοτε δὲ καὶ μέχρι τῆς ἀποχωρήσεώς του ὡς διευθυντῆς αὐτοῦ. Τὴν προσωρινὴν καὶ μέχρι τῆς ὀριστικῆς πληρώσεως τῆς κενωθείσης θέσεως διέθυνσιν τοῦ Λεξικοῦ ἀνέλαβεν ὁ ἀνώτερος κατὰ βαθμὸν καὶ ἀρχαιότερος συντάκτης αὐτοῦ κ. Ἰωάννης Ποῦλος. Νέος συντάκτης τοῦ Λεξικοῦ διορίσθη τὸν παρελθόντα Ἰούλιον ὁ φιλόλογος κ. Εὐάγγελος Ροῦσσοσ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 5ῃ Δεκεμβρίου 1964

Ὁ Διευθυντῆς

κ. ἄ. α.

Ἰ. Χ. Ποῦλος

Β'.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου κατὰ τὸ ἔτος 1964 (1 Ἰαν. - 30 Νοεμβρ.).

Α'. Εἰσαγωγὴ Λαογραφικῆς ὕλης.—Συνεχίσθη ἡ περισυλλογὴ λαογραφικῆς ὕλης, εἰσαχθεῖσων εἰς τὸ Λαογρ. Ἀρχεῖον 147 χειρογράφων συλλογῶν ἐκ σελίδων ἐν συνόλῳ 10.260. Ἐκ τούτων 124 ἀπεστάλησαν ὑπὸ Λειτουργῶν τῆς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως, ἐξ ὧν 66 ἐκ Κρήτης διὰ τῆς φροντίδος τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ Στοιχ. Ἐκπαιδεύσεως κ. Παν. Νέζη, 8 κατετέθησαν ὑπὸ φίλων τῆς λαογραφίας καὶ ἔτεροι 8 ὑπὸ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἀρχείου ἐξ εἰδικῶν λαογραφικῶν ἀποστολῶν αὐτοῦ. Τέλος δὲ ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου Γ. Κ. Σπυριδάκη 7 συλλογαί, προερχόμεναι ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκτελουμένης εἰδικῆς λαογραφικῆς ἐρεῖνης μετὰ τῶν βοηθῶν του, φιλολόγων, ἴτιοι τῆς Ἄννης Παπαμιχαήλ μέχρι τέλους Ἰουνίου καὶ τοῦ Γεωργ. Αἰκατερινίδου, συνεχίζοντος τὴν ἐργασίαν ταύτην, διὰ τῆς οικονομικῆς χρῆσεως τοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν.

Εἰς τὸ τμήμα τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς Συλλογῆς εἰσήχθησαν ἐπὶ ταινιῶν μαγνητοφώνου 2.641 ἠχογραφήσεις δημώδους μουσικῆς, ἴτιοι ἐκ τῶν ἐρευνητικῶν ἀποστολῶν τοῦ προσωπικοῦ 1.044, ἐκ τοῦ ἐρευνητικοῦ προγράμματος διὰ τοῦ Βασιλ. Ἰδρύματος Ἐρευνῶν 1.127, ἐκ τῆς συλλογῆς τῆς ἀμερικανίδος σπουδαστρίας Ellen Frye 158 καὶ ἐκ παραχωρήσεως τῆς Ἐταιρείας Εὐβοϊκῶν Σπονδῶν 312.

Β'. Κατὰ τὴν περίοδον τῶν θερινῶν διακοπῶν ἐργάσθησαν ἐρευνητικῶς ἐκ τοῦ προσωπικοῦ : 1) ὁ Διευτῆς κ. Γ. Κ. Σπυριδάκης εἰς Χανιά Κρήτης ἐπὶ 13 ἡμέρας ἐρευνησας καὶ περιγράψας 41 χειρογράφους συλλογὰς λαογραφικοῦ περιεχομένου εἰς τὸ Ἀρχεῖον Παύλου Βλαστοῦ ἐν τῷ Ἱστορικῷ Ἀρχεῖῳ Κρήτης. Τὸ Ἀρχεῖον τοῦτο τοῦ Βλαστοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ μεγάλυ-

τερον μέρος κατηρτίσθη κατά τὸ δεύτερον ἡμίσιον τοῦ παρελθόντος αἰώνου, περιλαμβάνει σπουδαιότατην λαογραφικὴν ὕλην εἰς περίπου 26.000 σελίδας, τῆς ὁποίας δέον ἐν καιρῷ νὰ ἀποκτηθῇ ἀντίγραφον τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον. Ὁ ἴδιος κ. Γ. Σπυριδάκης ἐμελέτησε καὶ ἐκνηματογράφησεν ἐν Καλύμῳ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Γεωργ. Αἰκατερινίδου διάφορα ἔθιμα, μεθ' ὧν κυρίως τὰ τῆς σπογγαλιείας. 2) ὁ μουσ. Σπ. Περιστέρης εἰργάσθη εἰς τὴν περιοχὴν Φωκίδος ἐπὶ 22 ἡμέρας. 3) ὁ συντ. Κ. Ρωμαῖος εἰς Κυνουρίαν ἐπὶ 10 ἡμέρας. 4) ὁ συντ. Στέφ. Ἡμελλος εἰς Σάμον ἐπὶ 30 ἡμέρας. 5) ὁ ἔκτ. μουσ. Στ. Καρράσης εἰς τὴν ἐπαρχίαν Πυλίας ἐπὶ 30 ἡμέρας. 6) ἡ συντ. Ἀννα Παπαμιχαήλ εἰς τὰς νήσους Χάλκην καὶ Νίσυρον ἐπὶ 30 ἡμέρας καὶ 7) ὁ ἔκτ. συντ. Ἀγγ. Δευτεραῖος εἰς συνοικισμοὺς τοῦ νομοῦ Φλωρίνης ἐπὶ 30 ἡμέρας.

Οἱ διὰ τῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν ἐργασθέντες φιλόλογοι Ἀννα Παπαμιχαήλ καὶ Γεώργ. Αἰκατερινίδης ἐμελέτησαν:

Ἡ πρώτη μέχρι τῆς 7 Ἰουλίου, ὁπότε διωρίσθη συντάκτης τοῦ Λαογρ. Ἀρχείου, τοὺς συνοικισμοὺς Χιλιομόδι καὶ Ἀγωνόρι Κορινθίας, ὁ δὲ Γ. Αἰκατερινίδης περιοχὰς τοῦ νομοῦ Δράμας (2 ἀποστολαί), τῆς Δυτικῆς Κρήτης (νομοῦ Χανίων) (δύο ἀποστολαί), τοῦ νομοῦ Ἡρακλείου, τέλος δὲ εἰδικὰ θέματα διὰ κνηματογραφήσεως εἰς Κάλυμνον καὶ Μεσολόγγιον.

Γ'. Εἰς τὸ καταρτιζόμενον Ἀρχεῖον λαογραφικῶν θεμάτων ἐπὶ κνηματογραφικῶν ταινιῶν ἀπετυπώθησαν διὰ φροντίδος τοῦ Δ/ντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη τῇ βοηθείᾳ τοῦ συνεργάτου του Γ. Αἰκατερινίδου 10 λαϊκοὶ χοροὶ καὶ 14 λαογραφικὰ θέματα σχετικὰ πρὸς τὸν φυσικόν, τὸν κοινωνικόν καὶ τὸν πνευματικόν βίον τοῦ λαοῦ.

Δ'. Ἐκτελεσθεῖσα ἐπιστημονικὴ ἐργασία.—Ὑπὸ τῶν γραφῶν ἀπεδελτιώθη ποικίλη ὕλη ἐκ 39 χειρογράφων συλλογῶν.

Μέρος τῆς ὕλης ταύτης κατετάχθη ἀρχειακῶς, μετὰ σχετικὴν ἐπεξεργασίαν, ὑπὸ τῶν συντακτῶν, ἧτοι 1238 ἄσματα, 861 δημῶδεις παραδόσεις καὶ ἄλλη ποικίλη ὕλη εἰς 4888 δελτία.

Εἰς τὸ μουσικὸν τμήμα ἐγένοντο ἐργασίαι ἀρχειακῆς φύσεως, πρὸς δὲ καὶ 84 καταγραφαὶ μουσικῆς ἐκ ταινιῶν τοῦ μαγνητοφώνου εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφίην.

Ε'. Δημοσιεύματα.—Συνεχίσθη ἡ ἐκτύπωσις τῆς Μουσικῆς Ἐκλογῆς, ἐκτυπωθέντων μέχρι τοῦδε τῶν 2)3 τοῦ ἔργου, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἀρχείου, τῶν ἐτῶν 1962 καὶ 1963 εἰς διπλοῦν τόμον, τοῦ ὁποίου ἐξετυπώθη τὸ μεγαλύτερον μέρος.

Ἦρχισεν ἐπίσης ἡ ἐκτύπωσις εἰς δευτέραν ἔκδοσιν, ἀναθεωρημένην, τοῦ ἀπὸ πολλοῦ ἐξηρτημένου δημοσιεύματος τοῦ Λαογρ. Ἀρχείου: Ἑλληνικὴ Λαογραφία, Μέρ. Α', ὑπὸ Στίλπ. Κυριακίδου.

ΣΤ'. Βιβλιοθήκη.—Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Λαογρ. Ἀρχείου, μοναδικὴ μέχρι τοῦδε ἐν Ἀθήναις διὰ τὸν ἐπιστημονικὸν κλάδον τῆς Λαογραφίας, ἐπλουτίσθη διὰ 238 τόμων περιοδικῶν, βιβλίων καὶ φυλλαδίων. Ἐκ τούτων προέρχονται: ἐξ ἀγορᾶς 153, ἐκ δωρεᾶς 79 καὶ ἐξ ἀνταλλαγῆς τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἀρχείου 27.

Ζ'. Εἰς τὴν Μουσικὴν συλλογὴν εἰσῆχθησαν 48 νέα ἀντικείμενα τοῦ βίου καὶ τῆς τέχνης τοῦ λαοῦ ἐκ διαφόρων τόπων (Καρδίτσας, Μεγάρων, Ἠπείρου, Φλωρίνης, Σάμου, Μεθώνης, Νίσυρου, Χανίων). Ἐκ τούτων 27 προέρχονται ἐξ ἀγορᾶς, τὰ δὲ ὑπόλοιπα ἐκ δωρεῶν.

Η'. Τὸ Λαογρ. Ἀρχεῖον, Ἰνστιτούτον εὐρύτατα γνωστὸν καὶ ἔξω τῆς Ἑλλάδος, προσφέρει ἐπιστημονικὰς ὑπηρεσίας, πλὴν τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὸν λαϊκὸν ἐκ παραδόσεως

πολιτισμόν, καὶ εἰς ξένα ὁμοειδῆ Ἰδρύματα καὶ εἰδικούς ἐπιστήμονας. Κατὰ τὸ λήγον ἔτος ἐφιλοξένησεν ἐπὶ ἀρκετὸν διάστημα χρόνον 2 ξένους, οἵτινες ἀσχολοῦνται εἰς τὴν συγγραφὴν ἐναισίμων διατριβῶν ἐπὶ θεμάτων τῆς δημόδους ἑλληνικῆς παραδόσεως, ἦτοι μίαν ἀμερικανίδα, καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἀσχολουμένην εἰς τὴν δημόδην μουσικὴν, καὶ τελευταίως φιλόλογον ἐκ Παρισίων. Παρὰ τούτους 32 ἔτι ἄλλοι ἀλλοδαποὶ ἐπεσκέφθησαν τὸ Λαογρ. Ἀρχεῖον.

Θ'. Συνέδρια.—Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λαογρ. Ἀρχείου κ. Γεώργιος Σπυριδάκης καὶ οἱ συντάκται κ. Δημ. Οἰκονομίδης καὶ Κ. Α. Ρωμαῖος μετέσχον τοῦ συγκροτηθέντος ἐν Ἀθήναις ἀπὸ 1-6 Σεπτ. Διεθνoῦς Συνεδρίου τῶν Ἑρευνητῶν τῶν λαϊκῶν διηγήσεων, προβάντες καὶ εἰς ἐπιστημονικὰς ἀνακοινώσεις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Δεκεμβρίου 1964

Ὁ Διευθυντὴς

Γ. Κ. Σπυριδάκης

Γ'

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου κατὰ τὸ ἔτος 1964

Τὸ Μεσαιωνικὸν Ἀρχεῖον—Ἰνστιτοῦτον ἐρευνῶν καὶ μελέτης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ μέχρι τοῦ 1821—ἐξακολουθεῖ, παρὰ τὸ ὀλιγάριθμον τοῦ προσωπικοῦ του, νὰ ἐργάζεται μὴν ἰκανοποιητικῶς καὶ νὰ διευρύνῃ τὸν κύκλον τῆς δραστηριότητός του. — Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1964

I. Συνεχίσθησαν αἱ συστηματικαὶ ἀποδελτιώσεις κειμένων καὶ πραγματειῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπλούτισαν μὲ νέον ὕλικὸν τὰς δελτιοθήκας τοῦ Ἀρχείου. Τοῦτο προέρχεται κυρίως ἀπὸ καταλόγους χειρογράφων, συλλογὰς ἐπιγραφῶν, ἐνθυμήσεων, σφραγιστικῶν καὶ ἄλλων μνημείων κλπ. Μεταξὺ τῶν ἀποδελτιωθέντων ἔργων μνημονεύομεν τὰς πολυτόμους σειρὰς τοῦ Δελτίου τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, τοῦ Ἀρχείου τῶν Βυζαντινῶν Μνημείων τῆς Ἑλλάδος, τὸ δίτομον ἔργον τοῦ Τρόφ. Εὐαγγελίδου περὶ τῆς Παιδείας ἐπὶ Τουρκοκρατίας κ.ἄ. Ἰδιαιτέρως ἐπλούτισθησαν αἱ δελτιοθήκαι βυζαντινῶν καὶ νεοελληνικῶν ἐπωνύμων διὰ τῆς ἀποδελτιώσεως εἰδικῶν συλλογῶν καὶ μονογραφιῶν, τοῦ H. Moritz, τοῦ Συνόδου Παπαδημητρίου κ.ἄ., καὶ τῶν σιγίλλογραφικῶν συλλογῶν τοῦ πατρὸς V. Laurent.

II. Αἱ συλλογαὶ μικροφίλμ καὶ φωτογραφιῶν ἐπλούτισθησαν μὲ σημαντικὸν ὕλικὸν ἐκ χειρογράφων κωδίκων, ἀνεκδότων ἐγγράφων καὶ σπανίων ἐκδόσεων, προερχομένων ἀπὸ βιβλιοθήκας καὶ ἀρχεῖα τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

III. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου εἰσήχθησαν—ἐκ δωρεῶν ἢ ἀνταλλαγῶν καὶ ἐξ ἀγορᾶς—400 περίπου τόμοι βιβλίων καὶ περιοδικῶν. Τὸ περιεχόμενον τῆς βιβλιοθήκης, ὑπερβαῖον ἤδη τὰς 3.000 τόμων, κατεγράφη εἰς δελτία καὶ ἐταξινομήθη εὐρετηριακῶς.

Εἰς τὰ ἱστορικὰ κειμήλια τῶν συλλογῶν τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου προσετέθη πολυτιμότητος χειρόγραφος κώδιξ, δωρεὰ τοῦ ἱατροῦ καὶ συγγραφέως κ. Ἰωάννου Ἀντωνιάδη. Εἰς τὸν ὀγκώδη τοῦτον κώδικα ἔχουν ἀποθησαυρισθῆ ὑπερτριακῶσια γράμματα, ἐπιστολιμαῖαι διατριβαί, ἔγγραφα καὶ ἄλλα κείμενα διδασκάλων τοῦ Γένους καὶ ἄλλων λογίων, ἀνωτέρων κληρικῶν, δημογερόντων, ἐφοροεπιτρόπων, ἐθνικῶν ἀγωνιστῶν κλπ.—κείμενα ἄγνωστα κατὰ τὸ